

جغرافیای سیاسی آمریکای لاتین

مؤلف:

جانانان آر. بارتون

ترجمه:

دکتر محسن سلطانی

دکتر هادی اعظمی

حامد جاوید تهرانی

سرشناسه: بارتون، جاناتان آر، ۱۹۶۵ - م. - Barton, Jonathan R., ۱۹۶۵ ■ عنوان و نام پدیدآور: جغرافیای سیاسی آمریکای لاتین / مولف: جاناتان آر. بارتون / ترجمه: محسن سلطانی و دیگران ■ مشخصات نشر: تهران: نشر انتخاب، ۱۴۰۰. مشخصات ظاهری: ۳۰۴ ص.: مصور، نقشه، جدول. ■ شابک: ۰-۰۸-۵۶۹۰-۶۲۲-۹۷۸ ■ وضعیت فهرست نویسی: فیا یادداشت: عنوان اصلی: A political geography of Latin America, c1997 ■ یادداشت: ترجمه: محسن سلطانی، هادی اعظمی، حامد جاوید تهرانی. ■ یادداشت: واژه‌نامه. ■ یادداشت: کتابنامه: ص. ۲۷۱-۳۰۲. ■ موضوع: سیاست جغرافیایی - آمریکای لاتین Geopolitics—Latin America - جغرافیای سیاسی Political Geography - جغرافیای انسانی - آمریکای لاتین - Human Geography Latin America - همکاری‌های بین‌المللی - International cooperation ■ موضوع: آمریکای لاتین - سیاست و حکومت - قرن ۲۰. ■ Politics ans - government- 20th century- Latin America- شناسه افزوده: سلطانی، محسن، ۱۳۶۵. ■ مترجم / رده بندی کنگره: ۱۴۱۴ / ۲ F ■ رده بندی دیویی: ۳۲۰ / ۱۲۰۹۸ ■ شماره کتابشناسی ملی: ۹۷۲۵۰۸۸ ■ اطلاعات رکورد کتابشناسی:

نشر انتخاب

..... (ناشر کتاب‌های دانشگاهی)

جغرافیای سیاسی آمریکای لاتین

مولف: جاناتان آر. بارتون

مترجمان: محسن سلطانی، هادی اعظمی، حامد جاوید تهرانی

چاپ و صحافی: قشقای صفا آرای: موسسه مهراد

شمارگان: ۵۰۰ چاپ اول ۱۴۰۰

شابک: 978-622-5690-08-0

حق چاپ محفوظ است

تهران، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهدای ژاندارمری، شماره ۱۲۶، طبقه چهارم

www.nashreentekhab.ir

info@nashreentekhab.ir

فهرست مطالب

سخن مترجمین	۲
آشنایی با مولف	۳
مقدمه مولف	۴
پیشگفتار	۵
فصل اول: آیا قدرت از آن مردم است؟ جغرافیای سیاسی و آمریکای لاتین ۱	
جغرافیای سیاسی، آمریکای لاتین و بخش جنوبی	۲
قدرت و فضا	۹
پیشرفت های نظری در جغرافیا و جغرافیای سیاسی	۱۹
زیر و بم: دیدگاه آمریکای لاتین	۲۶
مطالعه بیشتر	۳۷
فصل دوم: از ژئوپولیتیک پیش از کلمب تا بعد از جنگ سرد ۳۹	
ژئوپولیتیک پیش از کلمب	۳۹
نظام استعماری ایری ها	۴۹
استعمار نو و پان آمریکانیسم	۶۴
ژئوپولیتیک قاره ای معاصر	۸۱
مطالعه بیشتر	۹۴
فصل سوم: ژئوپولیتیک اقتصادی آمریکای لاتین ۹۵	
بی نظمی جهان جدید و جهانی سازی	۹۵
قدرت، فضا و توسعه اقتصادی	۱۰۵

۱۱۶.....	قراردادهای منطقه ای و همکاری بین قاره ای
۱۲۸.....	بحران های بدهی
۱۳۵.....	اقتصاد ژئوپولیتیک
۱۵۷.....	مطالعه بیشتر

فصل چهارم: سازماندهی فضای آمریکای لاتین معاصر..... ۱۵۸

۱۵۸.....	نظریه پردازی در مورد دولت [های] آمریکای لاتین
۱۶۸.....	انتخابات، پوپولیسم و شخص گرایی
۱۷۸.....	توسعه منطقه ای و مرزهای منابع
۱۸۹.....	مهاجرت، شهرسازی و فضای شهری
۱۹۷.....	تصدی زمین و اصلاح
۲۰۴.....	مطالعه بیشتر

فصل پنجم: اجتماعات فقر، بدنه های قدرت..... ۲۰۵

۲۰۵.....	هویت های چندگانه و سیاست های فضایی
۲۱۰.....	نژاد، قومیت و فضا
۲۲۱.....	ساختار ملی گرایی
۲۲۸.....	جنبش ها، اجتماعات و قدرت
۲۳۸.....	مطالعه بیشتر

فصل ششم: حرکت به سمت جغرافیای سیاسی دموکراتیک آمریکای

لاتین..... ۲۳۸

۲۳۹.....	جغرافیای سیاسی دموکراتیک
۲۴۵.....	جغرافیاهای سیاسی برای قرن بیست و یکم

یادداشت ها ۲۵۲

واژه نامه ۲۶۸

ارجاعات ۲۷۱

عکس ها

۲-۱- شهر اینکاما - ماچوپیچو - پرو ۴۶

۲-۲- شهر مایاها - چیچن ایتزا - مکزیک ۴۶

۲-۳- شرکت کنندگان در نمایشگاه خورشید اینکا - پرو ۴۸

۲-۴- آل تراکو، یکی از تندیس های مپلی ۴۸

۲-۵- مجسمه بومیان سرخ پوست اورو گونه ۵۲

۲-۶- مجسمه فاتحان و توسعه اروپا ۵۲

۲-۷- مجسمه کریستف کلمب، آرژانتین ۷۱

۲-۸- مجسمه نماد آرژانتینی های کشته شده در جنگ فالكلند/مالویناس، آرژانتین ۷۲

۲-۹- آبشار ایگواسو، [مرز] آرژانتین، پاراگونه و برزیل ۸۵

۳-۱- بندر والپاریزو، شیلی ۱۰۲

۳-۲- جزیره جنوبی شیلونه، شیلی ۱۰۳

۳-۳- استعمار کوکا کولا، السالوادور ۱۴۴

۳-۴- تأثیرات جهانگردی، گواتمالا ۱۴۴

۳-۵ و ۳-۶- زنان در فعالیتهای فروشی غیررسمی، بولیوی ۱۴۹

۴-۱- کاخ ریاست جمهوری، شیلی ۱۶۷

- ۴-۲- پایگاه نظامی، گوانتالمالا [شمالی] ۱۶۷
- ۴-۳- و ۴-۴- دیوارنوشته های سیاسی، اوروگونه ۱۷۰
- ۴-۵- خانه سازی شهری فقرا، پاراگونه ۱۹۷
- ۴-۶- اقامتگاه های موقتی، پرو ۱۹۸
- ۵-۱- مجسمه سن مارتین، آرژانتین ۲۲۲
- ۵-۲- یادبود استقلال، آرژانتین ۲۲۲
- ۵-۳- تبلیغ شیلیایی بودن ۲۳۰
- ۵-۴- ماکت ناهمواری، گوانتالا ۲۳۰
- ۵-۵- بهداشت نامناسب، شیلی ۲۳۴
- ۵-۶- بهداشت نامناسب، گوانتالا ۲۳۵
- ۵-۷- بهبود زیرساختهای بهداشتی، السالوادور ۲۳۶
- ۵-۸- بهبود در مصالح ساخت و ساز، السالوادور ۲۳۷

نقشه ها

- پیشگفتار- آمریکای لاتین: دولت-ملت ها و پایتخت ها ص
- ۱-۱- عوامل قدرت و نیروهای متشکل ۱۶
- ۲-۱- تقسیمات دولت ها پیش از [کریستف کلمب] ۴۹
- ۲-۲- توسعه ساختارهای قلمرویی-حکومتی استعماری ۵۹ و ۶۰
- ۲-۳- زمین های اعطایی قرن شانزدهم در برزیل ۶۳
- ۲-۴- آمریکای لاتین در اوایل قرن نوزدهم ۶۶
- ۳-۵- اهمیت ژئواستراتژیک جزایر فالکلند/مالویناس ۷۰

- ۶-۲- کانال [پاناما] و روابط آمریکایی-پانامایی ۷۴
- ۱-۳- چهارچوبی برای اقتصاد سیاسی بین المللی جدید ۱۳۸
- ۱-۴- تقسیمات منطقه ای و فدرالی دولت برزیل ۱۸۱

جداول

- ۱-۱- نظریه های توسعه غالب در آمریکای لاتین ۳۵
- ۱-۲- افراد بومی قبل از استعمار ابری در شیلی ۴۲
- ۲-۲- پیدایش جوامع پیش از کلمب، ۷۰۰۰ سال قبل از میلاد مسیح تا سال ۱۵۰۰ میلادی ۴۳
- ۲-۳- استعمار جدید ایالات متحده آمریکا و آمریکای مرکزی و شمالی (۱۸۲۳-۱۹۹۴) ۷۷
- ۲-۴- بیانیه خطاب به مردم آمریکا ۷۹
- ۲-۵- تعارضات آمریکای لاتین بر اساس برجستگی و مداومت ۸۳
- ۳-۱- جمعیت، موالید و تولید ناخالص داخلی سالانه (۱۹۷۵-۱۹۹۴) ۱۰۸
- ۳-۲- آمریکای لاتین: تولید ناخالص داخلی ۱۰۹
- ۳-۳- رشد سالانه تولید ناخالص داخلی ۱۱۰
- ۳-۴- ساختار تجارت در محصولات و خدمات ۱۱۳
- ۳-۵- ساختار کالاها در تجارت آمریکای لاتین (۱۹۸۰-۱۹۸۲) ۱۱۴
- ۳-۶- صادرات و واردات درون منطقه ای ۱۱۹
- ۳-۷- صادرات کالایی کشورهای مرکوسور ۱۲۰
- ۳-۸- واردات کالایی کشورهای مرکوسور ۱۲۱
- ۳-۹- آمریکای لاتین: به سمت تجارت (۱۹۸۰-۱۹۹۲) ۱۲۸

- ۱۰-۳- بدعی خارجی آمریکای لاتین (۱۹۸۴-۱۹۹۴)..... ۱۳۲
- ۱۱-۳- نرخ های شرکت در فعالیت های اقتصادی ۱۴۸
- ۱۲-۳- رتبه بندی شاخص توسعه انسانی برنامه توسعه ملل متحد ۱۵۱
- ۱۳-۳- خانوارهای زیر خط فقر..... ۱۵۴
- ۱-۴- جمعیت شهری ۱۹۵
- ۲-۴- تغییرات در میزان فقر (۱۹۷۰-۱۹۹۰) ۱۹۸
- ۳-۴- بیکاری آشکار در شهر ۱۹۹
- ۴-۴- اصلاحات ارضی مهم در آمریکای لاتین ۲۰۱
- ۱-۵- توسعه ایدئولوژیک، سازمانی و موسساتی برای جنبش های اجتماعی جدید ۲۳۲

مطالعات موردی

- ۱-۲- فالکلندها / مالدیناس ها: ژئوپولیتیک جزایری شمال ۶۷
- ۲-۲- محصور در خشکی: مورد بولیوی ۸۵
- ۳-۲- اختلافات قلمرویی پرو-اکوادور ۹۱
- ۱-۳- "جنگ مواد مخدر": اقتصادهای غیررسمی یا مبارزه با مواد مخدر ۱۴۲
- ۱-۴- برای مسیر درخشان خوزه کارلوس ماریانگو ۱۶۳
- ۲-۴- دولت های مردمی محلی السالوادور ۱۷۶
- ۳-۴- دنیاهای جدا از هم: شمال شرق و جنوب شرق برزیل ۱۷۸
- ۴-۴- زاباتیستای چپایاس: مقاومت برای اصلاح ۲۰۲
- ۱-۵- اعلام کمیته برای اتحاد دهقانان، گواتمالا ۲۱۸
- ۲-۵- ریگوبرتا منجو، گواتمالا و مخالفت بومی ۲۱۹

پیشگفتار

آمریکای لاتین، قاره‌ای با گستره وسیعی از جوامع، سازمان‌های سیاسی و نظام‌های اقتصادی است. بنابراین، هر بحثی درباره آن، باید با این توضیح آغاز شود که دولت-ملت‌ها و مردمان آمریکای جنوبی و مرکزی، کوبا، هائیتی و جمهوری دومینیکن (که با یکدیگر، بخش‌های جغرافیای سیاسی آمریکای لاتین را تشکیل می‌دهند) بسیار ناهمگن هستند. جغرافیای سیاسی آمریکای لاتین بر آن است تا این تفاوت‌ها و چگونگی تجلی فضایی آنها را در بین مکان‌ها، منطقه‌ها و کشورها آشکار کند.

با چنین مقدمه‌ای، می‌توان بر کلیشه‌سازی و ساده‌انگاری‌ها که برخاسته از اصول بنیادی درباره قاره آمریکای لاتین‌اند، چیره شد. کلیشه‌هایی مانند نظام دیکتاتوری و تروریسم، «جمهوری‌های موز فروش»، فقر در شهر بیغوله‌ها و رفتارهای عجیب آمریکای لاتینی‌ها تنها برای پوشاندن واقعیت‌ها و پیچیدگی‌های زندگی در آمریکای لاتین به کار می‌رود. از قطب جنوب تا جنگل‌های گرمسیری، اجتماعات ساحلی تا روستاهای کوهستانی، ابر شهرها تا مناطق روستایی دور افتاده، جغرافیای سیاسی زندگی‌های روزمره، اجتماعات محلی، شهرها، زندگی روستایی و دولت-ملت‌ها چنان پیچیده‌اند که نمی‌توانند تحت تأثیر اصول بنیادی همه‌جانبه و اغلب نادرست، قرار بگیرند. تحلیل شباهت‌ها و تفاوت‌ها و ساختارها و بازنمایی‌های مردم و مکان‌ها با نگاهی نقادانه‌تر به درک کامل این جغرافیای سیاسی پیچیده می‌انجامد. به همین دلیل، در این کتاب، دیدگاه انتقادی جغرافیای انسانی استفاده شده است تا تفاوت‌های میان مردم و مکان‌ها را بررسی کند و توضیح دهد.

فارغ از تفاوت‌های واضح میان دولت-ملت‌های داخل آمریکای لاتین، جغرافیای سیاسی این قاره باید تنوع را در دیگر مقیاس‌ها نیز شناسایی کند. اگرچه دولت-ملت‌ها تفاوت‌هایی را در درون و بین مراکز شهری، مناطق روستایی، درون و بین مردمان و جوامعی که در سطح‌های استانی، شهری و اجتماعی وجود دارند، به نمایش می‌گذارند، شناسایی افرادی که جغرافیای سیاسی شخصی دارند و آن دسته از روستاها و شهرها که جغرافیای سیاسی دارند، نیز مهم است. به همین خاطر، باید پذیرفت که تحلیل دولت-ملت آمریکای لاتین با تحلیل جغرافیای سیاسی آمریکای لاتین یکسان نیست. با مقایسه مردم و مکان‌ها، ممکن است نظرانی درباره این قاره و اجزای تشکیل دهنده آن (مردم و مکان‌ها) با در نظر گرفتن تاریخ، توسعه و تحول اجتماعی، ایدئولوژی سیاسی، سازمان‌های اقتصادی، تولید و

جهت‌گیری، مطرح شود. این بیانات، دیدگاه خاصی را درباره جغرافیای سیاسی آمریکای لاتین ارائه می‌دهند که تفاوت‌ها و پیچیدگی‌های سیاسی و فضایی را آشکار می‌کند.

هنوز، تاریخ جغرافیاهای سیاسی جهان سوم (نیمکره جنوبی) به سبب ریشه‌های آمریکا محوری و تاریخچه این شاخه دانش در اروپا و آمریکا، در ابتدای مسیر است. اما فرآیندهای جهانی شدن که فضاها را به هم ربط می‌دهد و از مرزهای درون و بین نیم کره‌های شمالی و جنوبی فراتر می‌رود، بافتی را برای جغرافیای سیاسی جامع فراهم می‌آورد. این جغرافیای سیاسی جامع یا دموکراتیک بر روابط مبتنی بر قدرت-فضا در بخش جنوبی تأکید می‌کند که این مسئله به همان میزان در اروپا و آمریکا در طول قرن بیستم مورد توجه خاص بوده است. تشخیص نیاز به چنین جغرافیای سیاسی جامعی که از لحاظ پوشش نیمکره‌ها، دولت-ملت‌ها، نواحی، نژادها و گروه‌های قومی، جنسیت، تمایلات جنسی بر پایه دموکراسی است، حرکت به سمت درک شفاف‌تر آمیختگی پیچیده عوامل سیاسی و فرآیندهای فضایی است که ساختار جغرافیایی جهان را شکل می‌دهند.

در همین راستا، توسعه جغرافیاهای سیاسی جنوبی به دیدگاه متعادل‌تری درباره جغرافیاهای سیاسی جهانی و نه گسترش جغرافیاهای سیاسی امپریال در اواخر قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم می‌انجامد. جغرافیاهای سیاسی امپریال، بخش جنوبی را در بافتی قرار می‌داد که نقش مکمل و نه بنیادین را برای فرآیندهای توسعه‌گرایانه سیاسی و اقتصادی اروپا و آمریکا داشت. گرایشی که این کتاب دنباله‌روی می‌کند، گذاری از جغرافیاهای سیاسی ابر قدرت‌ها در قرن نوزدهم و بیستم به سمت جغرافیاهای سیاسی چند قطبی جهانی در قرن بیست و یکم است.

در حرکت به سمت جغرافیای سیاسی با دموکراسی بیشتر، هیچ مقیاس فضایی در مقایسه با دیگر انواع به طور عامدانه مورد تأکید نبوده است. برتری مقیاس دولت-ملت به خاطر مراودات بین دولت-ملت (روابط بین الملل) و مخالفت بین دولتی و فرامرزی با آن، به منصف ظهور رسیده است. به همین سبب، جغرافیای سیاسی سنتی را در آغاز امر مطرح کرده‌ام که در آن دولت-ملت برجسته‌ترین سازمان‌دهنده فضاها در جهانی است. با این حال، به این مسئله تأکید دارم که دولت-ملت با جامعه‌ای مدنی تشکیل شده است بنابراین، شهروندان، عاملی تعیین کننده برای درک فرآیندهای سازمان فضایی هستند. شهروندان تکثیر کننده دولت-ملت، سازمان دهنده اجتماعی، نیروی انسانی و سربازانش هستند.

همچنین، آن‌ها صاحبان قدرت اند. شهروندان دولت-ملت را و دولت-ملت آن‌ها را شکل می‌دهند. تاریخچه آمریکای لاتین پر است از افراد نکوهیده‌ای چون رهبران پوپولیست، انقلابیون، دیکتاتورها و طرفداران عمل که رابطه‌شان با جامعه مدنی، توانایی آن‌ها را برای حفظ قدرت و نفوذ تحت تاثیر قرار داده است.

این کتاب برای دانشجویانی با پیشینه مطالعاتی در حوزه جغرافیای سیاسی در نظر گرفته شده که به عناصر وحدت بخشی توسعه اقتصادی و سیاسی آمریکای لاتین علاقه‌مندند. همچنین این کتاب باید به عنوان راهنما با هدف درک روابط قدرت و فضا برای دانشجویان مطالعات توسعه به کار رود؛ زیرا این اثر به بررسی عناصر وحدت بخش معاصر در سیاست و مسائل اجتماعی-اقتصادی آمریکای لاتین می‌پردازد.

در پایان هر فصل، دانشجویان به بخش (مطالعه بیشتر) رهنمون می‌شوند که سنگ بنایی برای درک جغرافیای قاره آمریکای لاتین در رابطه با این عناصر وحدت بخش است. ایجاد ارتباط میان هر بخش، درک وسیع‌تری را درباره تاثیرات فضایی در زمینه توسعه سیاسی آمریکای لاتین محقق می‌کند.

به خاطر کمک به آماده‌سازی این مطلب، ما بایلم از کتابداران دانشگاه شیلی (مارکولتا)، دانشگاه کاتولیک شیلی (سن جاکوین) و کتابخانه بریتانیایی علوم سیاسی و اقتصاد، کارکنان اداره آمریکای لاتین، دانشجویان جغرافیای سیاسی در دانشگاه پلی تکنیک آنگلیا، دانشگاه نیوکاسل، مدرسه اقتصاد لندن، دانشگاه شیلی و کلاکس دادز برای نظرات نهایی و مفیدش تشکر کنم. از بروس پرایس، سو کانینگهام، روری میلر، نینا لوری و نانسی نیکولز تشکر ویژه می‌کنم که به من برای شکل دادن ایده‌هایم درباره تاریخچه آمریکای لاتین و جغرافیا کمک کردند.

ما بایلم از ناشران ذیل برای چاپ مجدد شکل‌ها کسب اجازه کنم: جان وایلی و پسران (نیویورک) برای کتاب جغرافیای سیاسی اثر مارتین ایرا گلستر، سال ۱۹۹۶، چاپ دوم، انتشارات دانشگاه کمبریج (کمبریج، ممالک متحده بریتانیا)، برای کتاب برزیل مستعمره با ویرایش لسللی بتل، سال ۱۹۸۷، انتشارات روتلیج (لندن)، برای قاره آمریکا: مرزهای جهان با ویرایش پاسکال گیروت، جلد چهارم، سال ۱۹۹۴ و انتشارات ناشران لین راینر (بولدر، کلرادو) برای کتاب اقتصاد سیاسی بین‌المللی نوین با ویرایش کرک ان مورفی و روجر توز که در سال ۱۹۹۱ منتشر شد.

جانانان آر بارتون - نوریج - سپتامبر ۱۹۹۶